

LATVIJAS ŪNIVERSITĀTES REKTORA PROF. M. ZĪLES AKADĒMISKAIS PRIEKŠLASĪJUMS.

Ūniversitātes svinīgā aktā 1928. g. 17. novembrī Nacionālā Operā, sakarā ar Latvijas valsts 10 gadu pastāvēšanas svētkiem.

Uzruna:

A. g. svētku sapulce! Mūsu valsts 10 gadu pastāvēšanas piemiņas diena ir mums visiem cēla prieka diena; bet viņa ir tāpat arī diena nopietnai apskatei. Mans nolūks nav dot jums šodien vēsturisku pārskatu par Ūniversitātes darbību, sākot no mūsu Augstskolas dibināšanas gada. Tādu pārskatu sniegs Ūniversitāte nākamā gadā, savā 10 gadu pastāvēšanas dienā.

Latvijas Ūniversitāte ir viena no augstākām valsts iestādēm, bet starp izglītības un zināšanas centriem viņa ieņem visaugstāko vietu. Tāds izcilus stāvoklis uzliek iestādei arī izcilus pienākumus pret savu tautu, savu valsti, pret cilvēci. No tāda viedokļa mums šodien jāapskata, cik tāl Ūniversitāte ir piemērota saviem uzdevumiem un kādi būtu viņas tālākie mērķi un pienākumi.

Katrai lietai pirmkārt ir zināma ārēja forma — rāmis, otrkārt zināms saturs — pildījums. Drīz jau desmit gadus Latvijas Ūniversitāte nodarbināta galvenām kārtām ar ārējā rāmja uzbūvi; tagad, kur šis darbs jau lielā mērā veikts, mums paliek vairāk brīvas enerģijas, un mums ar vēl lielāku sparū jāturpina Ūniversitātes iekšēja satura izveidošana. Kā zināšanas centram katrai Ūniversitātei ir darišana ar jautājumiem, kas pieder visai cilvēcei; kā izglītības centram, — darišana ar prasībām, kas stāv sakarā ar savu pašu zemi un tautu. Lai šīs korelācijas sīkāk izprastu, jāmēģina nopietni pārdomāt, kāda tagadējos laikos isti dziļāka jēga piederētos mūsu vienīgai Augstskolai?! Šis jautājums daudziem var izlikties paradokss, vai vismaz lieks, un viņi atbildēs, ka mūsu Ūniversitātei nevar būt nekādi citādi uzdevumi, kā līdz šim visām citām Ūniversitātēm, t. i. viņai jābūt zināšanas centram, un šādā nozīmē viņas darbībai jānorisinājas un jāattīstās.

